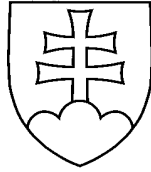

SÚDNA RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

NZ 3/2024

UZNESENIE SÚDNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 28. mája 2024

o návrhoch na vyslovenie nesúhlasu s trestným stíhaním sudcu

Súdna rada Slovenskej republiky

po prerokovaní návrhu JUDr. , sudkyne s prerušeným výkonom funkcie sudcu podľa § 24 ods. 4 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príseďiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a po prerokovaní návrhu JUDr. sudkyne s dočasne pozastaveným výkonom funkcie sudcu podľa § 22 ods. 1 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príseďiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a podľa § 46 ods. 5 zákona č. 432/2021 Z. z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (disciplinárny súdny poriadok), na vyslovenie nesúhlasu s trestným stíhaním podľa § 27hi zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, všetkými hlasmi prítomných členov Súdnej rady Slovenskej republiky

v y s l o v u j e

A. n e s ú h l a s s t r e s t n ý m s t í h a n í m sudkyne JUDr.

v časti týkajúcej sa zločinu ohýbania práva podľa § 326a ods. 1 a ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 140 písm. a) Trestného zákona, spáchaného formou účasti podľa § 21 ods. 1 písm. b) Trestného zákona v súdnom konaní vedenom na Špecializovanom trestnom súde pod. sp. zn. ;

B. n e s ú h l a s s t r e s t n ý m s t í h a n í m sudkyne JUDr.

v časti týkajúcej sa zločinu ohýbania práva podľa § 326a ods. 1 a ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 140 písm. a) Trestného zákona v súdnom konaní vedenom na Špecializovanom trestnom súde pod. sp. zn. ;

O d ô v o d n e n i e:

1/ K splneniu formálnych podmienok pre konanie Súdnej rady Slovenskej republiky na vyslovenie nesúhlasu s trestným stíhaním:

Dňa 02.05.2024 doručila JUDr. [] Súdnej rade Slovenskej republiky (ďalej len „súdna rada“) návrh na vyslovenie nesúhlasu s trestným stíhaním v konaní vedenom na Špecializovanom trestnom súde pod sp. zn. []. V rovnakej trestnej veci doručila návrh na vyslovenie nesúhlasu s trestným stíhaním súdnej rade aj JUDr. [], a to dňa 13.05.2024.

Prokurátor mal možnosť sa písomne vyjadriť a vyjadril sa listom zo dňa 27.05.2024 XX/2 Gv 137/24/1000-11 doručeným súdnej rade dňa 28.05.2024.

Podľa § 9 ods. 2 Tr. por. v trestnom stíhaní sudcu pre trestný čin ohýbania práva podľa § 326a Tr. zák. nemožno pokračovať, ak súdna rada vysloví nesúhlas s trestným stíhaním sudcu pre tento trestný čin. Trestné stíhanie sudcu musí byť zastavené alebo vec postúpená na prejednanie disciplinárneho previnenia len vtedy, ak skutok, ktorý sa sudcovi kladie za vinu nemožno právne posúdiť ako iný trestný čin.

Podľa § 207a ods. 3 Tr. por. sudca, ktorému bolo vznesené obvinenie pre trestný čin ohýbania práva podľa § 326a Tr. zák. alebo ktorému bola zmenená právna kvalifikácia na trestný čin ohýbania práva podľa § 326a Tr. zák., má právo do 60 dní od doručenia uznesenia o vznesení obvinenia alebo od doručenia oznámenia o zmene právnej kvalifikácie navrhnúť súdnej rade vyslovenie nesúhlasu s trestným stíhaním pre tento trestný čin; o tom musí byť sudca poučený.

Podľa § 567t ods. 5 Tr. por., ak bolo sudcovi pred 15.03.2024 vznesené obvinenie pre trestný čin ohýbania práva podľa § 326a Tr. zák. alebo oznámená zmena právnej kvalifikácie na trestný čin ohýbania práva podľa § 326a Tr. zák., lehota podľa § 207a ods. 3 v znení účinnom od 15.03.2024 začne plynúť 15.03.2024.

Súdna rada posúdila vyššie uvedené návrhy sudkýň v jednom spoločnom konaní na neverejnom zasadnutí dňa 28.05.2024 za účasti 14 členov súdnej rady, JUDr. [], jej obhajcu JUDr. [], jej obhajcu JUDr. [] a prokurátora Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky JUDr. [], MPH, LL.M.

Z obžaloby podanej Úradom špeciálnej prokuratúry GP SR na obvinené JUDr. [] a JUDr. [] na Špecializovaný trestný súd vyplýva, že obžaloba bola podaná na súd dňa 15.11.2022, pričom JUDr. []

sa kladú za vinu tri samostatné skutky s tým, že skutok uvedený v bode 2/ obžaloby je vo vzťahu k JUDr. [] právne kvalifikovaný aj ako

zločin ohýbania práva podľa § 326a ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 140 písm. a) Tr. zák. spáchaného formou účastníctva podľa § 21 ods. 1 písm. b) Tr. zák. a skutok uvedený v bode 4/ obžaloby je vo vzťahu k obvinenej JUDr. [] právne kvalifikovaný ako zločin ohýbania práva podľa § 326a ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 140 písm. a) Tr. zák.

Skutky uvedené v bode 2/ obžaloby (kladený za vinu JUDr.) a v bode 4/ obžaloby (kladený za vinu JUDr.), v ktorých vidí prokurátor trestný čin ohýbania práva sú fakticky totožné (ohľadne skutkových okolností, v ktorých prokurátor vidí naplnenie znakov skutkovej podstaty trestného činu ohýbania práva) s tým, že JUDr. je v postavení páchatel'a trestného činu ohýbania práva a JUDr. je v postavení účastníka (návodcu) na tomto trestnom čine. Vzhľadom na to, že obidve sú trestne stíhané za spáchanie tohto istého skutku a účastníctvo na trestnom čine predpokladá spáchanie trestného činu hlavným páchatel'om, súdna rada posudzovala posúdiť ich návrhy v jednom spoločnom konaní.

Pokiaľ ide o splnenie formálnych podmienok na konanie súdnej rady o vyslovenie nesúhlasu s trestným stíhaním, súdna rada skonštatovala, že JUDr.

a ani JUDr. doposiaľ nezanikla funkcia sudkyne (JUDr. má prerušený výkon funkcie sudcu a JUDr.

má dočasne pozastavený výkon funkcie sudcu), sú preto v postavení sudkýň a teda oprávnené na podanie návrhu súdnej rade na vyslovenie nesúhlasu s trestným stíhaním pre trestný čin ohýbania práva podľa § 326a Tr. zák. Zároveň je potrebné skonštatovať, že JUDr. ako aj JUDr.

sa ku dňu rozhodovania súdnej rady kladie za vinu spáchanie trestného činu ohýbania práva podľa § 326a Tr. zák. s tým, že podľa § 567t ods. 5 Tr. por. im zákonná 60 dňová lehota na podanie návrhu na vyslovenie nesúhlasu s trestným stíhaním začala plynúť od 15.03.2024 a skončila dňa 13.05.2024 (vrátane).

Z uvedeného vyplýva, že návrh JUDr. ako aj návrh JUDr. na vyslovenie nesúhlasu s trestným stíhaním boli podané v zákonnej lehote a oprávnenými osobami.

2/ K vysloveniu nesúhlasu s trestným stíhaním vedeným pre trestný čin ohýbania práva podľa § 326a Tr. zák.:

Súdna rada konštatuje, že jej právomoc stanovená Tr. por., sa týka iba preskúmania splnenia podmienok na vedenie trestného stíhania sudcu za trestný čin ohýbania práva podľa § 326a Tr. zák.; netýka sa teda preskúmania správnosti, či dôvodnosti vedenia trestného stíhania sudcu za iný trestný čin, respektíve preskúmania skutkových okolností prípadu v tom smere, či je dostatočne preukázané, že sa sudca dopustil alebo nedopustil skutkov, ktoré mu kladie za vinu obžaloba, respektíve, či sú výpovede svedkov pravdivé, respektíve nepravdivé.

Úlohou súdnej rady bolo preto len preskúmanie skutku (skutkového deja), v ktorom prokurátor vidí naplnenie znakov skutkovej podstaty trestného činu ohýbania práva podľa § 326a Tr. zák. a k nemu vykonané dokazovanie a posúdenie, či použitie právnej kvalifikácie trestného činu ohýbania práva podľa § 326a Tr. zák. nie je zjavným neprípustným sankcionovaním sudcu za jeho rozhodovaciu činnosť. Súdna rada môže vysloviť nesúhlas s trestným stíhaním sudcu pre trestný čin ohýbania práva podľa § 326a Tr. zák. iba v prípade, ak je zo skutkových okolností, ktoré sa kladú sudcovi za vinu evidentné, že nemohlo prísť k naplneniu všetkých znakov skutkovej podstaty trestného činu ohýbania práva podľa § 326a Tr. zák., t. j. hlavne k svojvoľnému uplatneniu práva, teda, ak ide o neprijateľný zásah do právomoci sudcu slobodne zisťovať právo.

Zákonodarca k tejto právomoci súdnej rady v dôvodovej správe uvádza, že sa zavádza mechanizmus garantujúci možné zneužitie nového trestného činu (ohýbania práva) zo strany štátnej moci doplnením poisťky v podobe možnosti súdnej rady vysloviť nesúhlas s trestným stíhaním sudcu pre tento trestný čin. Sudca obvinený pre trestný čin ohýbania práva sa bude môcť obrátiť na súdnu radu, aby táto posúdila, či sú splnené podmienky pre trestné stíhanie sudcu.

Z uvedeného obsahu dôvodovej správy možno vyvodiť, že zneužitie trestného činu ohýbania práva chápe zákonodarca v tom zmysle, či sú splnené podmienky na trestné stíhanie sudcu, t. j. či je trestné stíhanie sudcu pre tento trestný čin vedené dôvodne. V tomto smere možno vychádzať primerane aj z rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“).

Napriek tomu, že už nie je účinná právna úprava, ktorá zverovala udelenie súhlasu alebo nesúhlasu s trestným stíhaním sudcu ústavnému súdu a ktorá bola aj obsahovo odlišná, ako súčasná právna úprava týkajúca sa právomoci súdnej rady vysloviť nesúhlas s trestným stíhaním sudcu pre trestný čin ohýbania práva, súdna rada vychádzala pri rozhodovaní aj zo záverov rozhodovacej činnosti ústavného súdu týkajúcej sa rozhodovania o vydaní súhlasu, respektíve odopretí súhlasu na trestné stíhanie sudcu. Práve v tejto rozhodovacej činnosti ústavného súdu môže totiž súdna rada hľadať hranice pri svojom rozhodovaní vo vzťahu k trestnému činu ohýbania práva.

Ústavný súd, podobne ako vyššie citovaná dôvodová správa, vychádzal pri svojej rozhodovacej činnosti z toho, že súhlas ústavného súdu na trestné stíhanie sudcu je podmienený tým, že ústavný súd nezistí žiadnu skutočnosť, ktorá by v čase rozhodovania odôvodňovala podozrenie, že ide o pokus zneužiť trestné stíhanie proti konkrétnemu sudcovi (PL. ÚS 19/02). Čo ústavný súd rozumel pod zneužitím trestného stíhanie proti sudcovi možno zistiť z jeho ďalšej rozhodovacej činnosti, ktorá vyžadovala primárne to, aby bol dostatočne odôvodnený záver, že sudca mohol spáchať stíhaný trestný čin (teda, že boli naplnené všetky znaky skutkovej podstaty stíhaného trestného činu).

Súdna rada preto poukazuje na rozhodovaciu činnosť ústavného súdu, z ktorej vyplýva, že jednou z najdôležitejších garancií nezávislosti funkcie sudcu je dôsledná ochrana sudcu pri výkone jeho funkcie, najmä pri jeho vlastnom rozhodovaní. V takýchto prípadoch bolo pre ústavný súd rozhodujúcou úlohou posúdiť, či súhlas na trestné stíhanie sa žiada pre skutok, ktorého podstata spočíva v rozhodovaní sudcu všeobecného súdu (m.m. PL. ÚS 3/06, PL. ÚS 4/06, PL. ÚS 13/2010, PL. ÚS 15/2010, PL. ÚS 101/2011, PL. ÚS 15/2012). Tieto skutočnosti ústavný súd obzvlášť pozorne vyhodnocoval, ak išlo o podozrenie zo spáchania trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa, prípadne spáchaného aj v súbehu s korupčným trestným činom, čo viedlo aj k tomu, že ústavný súd odoprel dať súhlas na trestné stíhanie sudcu (napríklad PL. ÚS 4/06, PL. ÚS 15/2010, PL. ÚS 101/2012, PL. ÚS 15/2012, PL. ÚS 13/2013).

V tejto súvislosti je potrebné uviesť aj to, že ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti kládol dôraz na to, aby „bolo zrejmé, že je dostatočne odôvodnený záver o tom, že sudca spáchal konkrétny trestný čin“ s tým, že generálneho prokurátora žiadajúceho o súhlas „zaťažuje bremeno preukázania minimálne dôvodného podozrenia, že sudca svojim konaním mohol naplniť všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu“, pričom ústavný súd odoprel súhlas, ak neboli naplnené všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu (napríklad PL. ÚS 13/2013).

Obdobne postupoval ústavný súd aj v rozhodnutí sp. zn. PL. ÚS 101/2011, v ktorom ústavný súd ako obiter dictum uviedol, že „súdom, ktorý rozhoduje o vine a treste je len všeobecný súd. Ústavný súd nemá (okrem konania o obžalobe prezidenta Slovenskej republiky) ústavnú právomoc na takéto rozhodovanie a to ani v tomto (konanie o súhlase s trestným stíhaním sudcu) a ani v iných typoch konania pred ním. Napriek tomu však konštatuje, že *rozhodovanie o žiadosti o vydanie súhlasu na trestné stíhanie sudcu vyžaduje, aby bolo zrejmé, že je dostatočne odôvodnený záver o tom, že sudca spáchal konkrétny trestný čin.* Zo žiadosti generálneho prokurátora vyplývajú v tomto smere otázky a to najmä vo vzťahu k subjektívnej stránke a objektívnej stránke zločinu zneužívania právomoci verejného činiteľa. *Žiadosť nesignalizuje dostatočne odôvodnený záver (dôvodné podozrenie), že sudca mohol na tam uvedenom skutkovom základe naplniť všetky znaky skutkovej podstaty zločinu zneužívania právomoci verejného činiteľa, nakoľko tento trestný čin je trestným činom úmyselným a úmysel sa musí vzťahovať na všetky znaky objektívnej stránky zločinu.*

V tomto smere možno poukázať aj na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 4/06, v ktorom ústavný súd odoprel súhlas na trestné stíhanie sudcu pre skutok právne kvalifikovaný ako trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa, pričom nesúhlasil s právnym hodnotením konania sudcu zo strany prokurátora.

Z uvedených rozhodnutí ústavného súdu je zrejmé, že ústavný súd v rámci svojej právomoci udeliť, respektíve odoprieť súhlas s trestným stíhaním sudcu dôsledne hodnotil to, či podozrenie zo spáchania konkrétneho trestného činu možno vyvodiť zo skutkového deja, ktorý sa sudcovi kládol za vinu, respektíve, či znaky konkrétneho trestného činu možno bez pochybností „nájsť“ v skutkovom dejí. Tento záver platil hlavne v prípadoch, v ktorých malo podozrenie zo spáchania trestného činu vyplývať z rozhodovacej činnosti sudcu.

Súdna rada pri svojom rozhodovaní vychádzala aj požiadaviek, ktoré vytýčil ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti a jej právomoc pri rozhodovaní o vyslovenie nesúhlasu s trestným stíhaním sudcu pre trestný čin ohýbania práva je vykladaná v tom zmysle, že musí dôsledne hodnotiť, či zo skutkového deja možno rozumne vyvodiť dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu ohýbania práva, teda že nejde o sankcionovanie sudcu za vyslovenie právneho názoru, ktorý sa prípadne neskôr ukázal ako nesprávny. Práve v tejto okolnosti má súdna rada právomoc chrániť imunitu sudcov pri rozhodovaní pred neopodstatneným trestným stíhaním za spáchanie trestného činu ohýbania práva, ktoré je zjavným vybočením z rozumných, či logických medzí správneho použitia tejto právnej kvalifikácie (t. j. pred zneužívaním tejto právnej kvalifikácie na prípady, v ktorých zjavne nešlo o svojvoľný výklad práva).

2/ A – všeobecné vymedzenie trestného činu ohýbania práva podľa § 326a Tr. zák.

Trestný čin ohýbania práva sa stal súčasťou Tr. zák. s účinnosťou od 01.01.2021, a to zákonom č. 312/2020 Z. z.

Podľa § 326a ods. 1 Tr. zák. sa trestného činu ohýbania práva dopustí sudca, prísediaci sudca alebo rozhodca rozhodcovského súdu, ktorý pri rozhodovaní svojvoľne uplatní právo a iného tým poškodí alebo zvýhodní.

Zo znakov základnej skutkovej podstaty trestného činu ohýbania práva nepochybne vyplýva, že ťažiskovým pre možné vyvodenie trestnej zodpovednosti sudcu za jeho spáchanie, bude výklad pojmu „svojvoľne uplatní právo“ pri rozhodovaní, nakoľko

tam, kde o svojvoľné uplatnenie práva nepôjde, možno hovoriť o právomoci sudcu nachádzať právo, čo je podstatou rozhodovacej činnosti sudcu.

Dôvodová správa k zavedeniu trestného činu ohýbania práva podľa § 326a Tr. zák. uvádza, že tento trestný čin nepostihuje konanie sudcu založené na jeho právnom názore, ktorý má oporu v zákone hoci bol nadriadeným, odvolacím, opravným alebo obdobným súdom vyššej inštancie rozhodujúcim vo veci vyhodnotený ako nesprávny, nedostatočne odôvodnený alebo čo do uvedenia dostatku dôvodov v odôvodnení arbitrárny, ale postihuje výlučne svojvoľné rozhodnutia bez opory v zákone.

Podľa dôvodovej správy pôjde o svojvoľné uplatnenie práva napríklad v prípade, kedy v žiadnom prípade nemožno za použitia štandardných techník výkladu a aplikácie právnych noriem dospieť pri jasnom a s ohľadom na obsah i účel právnej normy jasne interpretovateľnom a bezrozpornom znení právnej normy k takým záverom o jej aplikovateľnosti alebo neaplikovateľnosti na dokázaný právny a skutkový stav, ktoré zvolí sudca v dotknutom rozhodnutí. Musí ísť zároveň vzhľadom na všetky právne a skutkové okolnosti konkrétnej veci o zjavne nelogickú a textu a účelu právnej normy odporujúcu (ne)aplikáciu alebo interpretáciu právnej normy. Svojvoľné uplatnenia práva sa zároveň v zásade vyznačuje markantným popretím znenia a účelu aplikovateľnej právnej normy a/alebo vedomým nerešpektovaním ustáleného a dokázaného skutkového stavu a/alebo vedomým ignorovaním ustálenej súdnej praxe ohľadne riešenia konkrétnej právnej otázky. Len za splnenia opísaných predpokladov možno hovoriť o svojvoľnom uplatnení práva na účely skutkovej podstaty trestného činu zneužitia práva.

Dôvodová správa ďalej pokračuje, že pre vyodenie trestnej zodpovednosti musí byť znak svojvôle v rozhodovaní v zásade konštatovaný súdnym orgánom rozhodujúcim vo veci (odvolací súd, dovolací súd, iný opravný súd, ústavný súd, Európsky súd pre ľudské práva, Súdny dvor Európskej únie a pod.). Trestnoprávne postihnuteľným podľa tohto trestného činu tak nie je samotné porušenie zákona bez ďalšieho, ale k porušeniu zákona, či nesprávne výkladu právnej normy proti jej zmyslu alebo účelu musí pristúpiť aj úmyselné zavinenie rozhodovacieho subjektu, teda vedomosť o tom, že zneužíva právnu normu, aby svojim rozhodnutím úmyselne poskytol neoprávnenú výhodu, či neoprávnenú ujmu adresátovi rozhodnutia, ako aj to, že ide o podstatné porušenie výkladu právnej normy, ktoré môže ovplyvniť výsledok rozhodovacieho procesu verejného činiteľa.

K uvedenému možno uviesť aj nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 271/2023 zo dňa 21.11.2023, ktorý uviedol, že disciplinárnym postihom nemôžu byť riešené konflikty vyplývajúce z rozličných právnych názorov; a *minori ad maius* nemôžu byť také konflikty riešené trestnoprávnym postihom za úmyselný trestný čin spočívajúci v rozhodovaní orgánu verejnej moci (§ 326 Tr. zák. a 326a Tr. zák. v kontexte čl. 148 ods. 4 ústavy).

Zákonodarca sa zavedením trestného činu ohýbania práva inšpiroval v Spolkovej republike Nemecko, ktorá v ustanovení § 339 Trestného zákonníka Spolkovej republiky Nemecko (StGB) upravuje trestný čin s názvom prekrúcanie práva (prekrúcanie – ohýbanie spravodlivosti), ktorého sa môže dopustiť sudca, či iná úradná osoba pri rozhodovaní v právnej veci a to prekrúcaním (ohýbaním, či porušením) práva v prospech alebo na ujmu jednej strany.

Ide teda o podobnú právnu úpravu a preto z hľadiska komparatívneho výkladu práva možno poukázať aj na niektoré závery nemeckej judikatúry, či nemeckej odbornej literatúry k tomuto trestnému činu, ktoré by mohli byť použiteľné aj v právnych podmienkach SR. Nemecký Spolkový súdny dvor ako aj odborná literatúra uvádzajú, že o ohýbanie práva (zákona) ide len vtedy, ak sa páchatel vedome závažným spôsobom odchyli od zákona, pretože trestné by malo byť len porušenie zákona ako elementárny prehrešok proti výkonu spravodlivosti. O elementárne porušenie zákona ide vtedy, ak sa sudca úmyselne odchyli od zákona závažným spôsobom alebo nerešpektuje právne predpisy úplne neodôvodneným spôsobom. Tento trestný čin sa teda nevzťahuje na každý neodôvodnený (nesprávny) rozsudok, ale iba na také rozhodnutia, ktoré nie sú podložené skutkovými alebo právnymi dôvodmi a preto sa ukazujú ako neodôvodnené a objektívne svojvoľné (ide teda o rozhodnutia, ktoré nemožno považovať za odôvodnené zo žiadneho procesného alebo hmotnoprávneho hľadiska). Ak sudca po vyčerpaní svojich zdrojov poznania prijme v prípade pochybnosti rozhodnutie, ktorého nesprávnosť považuje za možnú, ale ktoré považuje za vhodné a právne odôvodnené, nedopustí sa trestného činu ohýbania práva aj keď sa nesprávnosť jeho rozhodnutia neskôr preukáže (Fischer, T.: Strafgesetzbuch mit Nebengesetzen. 70. Auflage 2023, C.H.Beck, s. 2639 a nasl.).

Vzhľadom na vyššie uvedený výklad možno uzatvoriť, že „svojvoľným uplatnením práva“ pri rozhodovaní sudcu v zmysle objektívnej stránky trestného činu ohýbania práva podľa § 326a ods. 1 Tr. zák. nemôže byť len porušenie zákona (samé osobe – bez ďalšieho). Tento záver je logický a vyplýva aj z toho, že sám zákonodarca predpokladá, že rozhodovacia činnosť sudcov môže byť aj chybná, zatažená nesprávnym postupom, respektíve mylná a preto zákonom upravil systém riadnych ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré slúžia práve na nápravu možných skutkových a právnych pochybení pri rozhodovaní. Pokiaľ teda zákonodarca počíta s možnými chybami orgánov aplikujúcich právo pri konaní ako aj pri rozhodovaní a stanovuje spôsob ich možnej nápravy, potom len obyčajné (normálne) porušenie zákona, chybný výklad spornej právnej normy, nesprávne hodnotenie dôkazov, či nedodatočne vykonané dokazovanie, nemôžu, samé osobe, napĺňať znaky skutkovej podstaty žiadneho trestného činu a to ani trestného činu ohýbania práva.

Aby mohla byť naplnená skutková podstata trestného činu ohýbania práva musí ísť o úmyselné vážne (podstatné) ignorovanie zmyslu (účelu) právnej normy, či jej úplné ignorovanie pri rozhodovaní. Musí ísť o evidentné (hrubé) popretie zákona, o taký výklad právnej normy, ktorý neznesie ani minimálne kritériá logického výkladu, respektíve o situáciu, kedy by rozhodnutie žiadny výklad právnej normy, či hodnotenie dôkazov neobsahovalo a bolo tak zjavne svojvoľné. K porušeniu zákona, či výkladu právnej normy proti jej zmyslu alebo účelu musí preto pristúpiť úmyselné zavinenie rozhodovacieho subjektu, teda vedomosť o tom, že zneužíva právnu normu.

Trestný postih by sa mal preto obmedzovať iba na závažné vedomé pochybenia (úmyselné rozhodovanie proti zmyslu zákona napríklad za využitia irelevantných úvah) motivované snahou zvýhodniť alebo poškodiť adresáta rozhodovania. Trestnoprávne sankcionovaní by mali byť len tí páchatelia, ktorí sa úmyselne a v podstatnom smere odvrátia od slov a zmyslu zákona. Nestačí napríklad iba absurdný výklad zákona, ale musí zároveň dôjsť aj k vedomému (úmyselnému) zneužitiu práva (prekrúteniu práva), teda k zjavnému nesprávanému uplatňovaniu zákona v tom smere, že neoprávnene zvýhodňuje alebo znevýhodňuje účastníka konania. Pokiaľ bude výklad právnej normy sporný, nakoľko samotné

znenie zákona bude nejasné, umožňujúce rôzny výklad, a nebude existovať k výkladu takejto spornej právnej normy žiadna záväzná judikatúra, potom len chybné rozhodnutie sudcu nebude môcť byť trestnoprávne postihnuteľné ako trestný čin ohýbania práva, pretože sudca musí rozhodnúť aj v takýchto prípadoch, a nie je možné mu vytýkať, že neskoršie rozhodnutie, napríklad nadriadeného orgánu označilo takýto jeho výklad za nesprávny. Motív, prečo sudca úmyselne ignoruje obsah (účel) právnej normy je bez významu pri trestnom čine ohýbania práva (môže byť však relevantný pri iných trestných činoch, napríklad korupčných). Nemecká odborná verejnosť k tomu napríklad pripomína, že samotná túžba alebo myšlienka verejného činiteľa konať spravodlivo alebo robiť správnu vec nevyklučuje trestný postih za spáchanie trestného činu prekrútenia (ohýbania) práva (to, že verejný činiteľ napríklad vznesie obvinenie konkrétnej osobe bez dôkazov, nakoľko je presvedčený, že spáchala trestný čin a „nemôže jej to prejsť“, teda nevyklučuje spáchanie trestného činu prekrútenia práva v nemeckých právnych podmienkach). Uvedené platí však aj opačne, to, že bol sudca napríklad motivovaný na vydanie konkrétneho rozhodnutia úplatkom alebo prisľubom úplatku automaticky neznamená, že ním vydané rozhodnutie bolo svojvoľné, teda absolútne mimo rámec zákona. Alebo povedané inak, skutočnosť, že sudca prijme úplatok nevyklučuje, že ním vydané rozhodnutie je vydané v súlade so zákonom, či vydané v medziach výkladu právnej normy a teda nejde o rozhodnutie, ktorým by sudca svojvoľne uplatňoval právo zakladajúce možnú trestnoprávnu zodpovednosť sudcu za spáchanie trestného činu ohýbania práva podľa § 326a Tr. zák. (čo však nevyklučuje vyvodenie trestnej zodpovednosti sudcu za spáchanie iného trestného činu, napríklad korupčného).

2/ B – aplikácia trestného činu ohýbania práva podľa § 326a Tr. zák. na namietaný prípad JUDr. a JUDr.

Sudkyňa JUDr. sa podľa skutku uvedeného v bode 2/ obžaloby mala dopustiť prečinu nepriamej korupcie podľa § 336 ods. 2 Tr. zák. účinného v čase spáchania skutku (ktorý súdna rada nepreskúmava) v jednočinnom súbehu so zločinom ohýbania práva podľa § 326a ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 140 písm. a) Tr. zák. spáchaného formou účastníctva podľa § 21 ods. 1 písm. b) Tr. zák. (ktorý súdna rada preskúmava), ktorého sa podľa obžaloby mala dopustiť tak, že:

„

“.

Sudkyňa JUDr. sa podľa skutku uvedeného v bode 4/ obžaloby mala dopustiť zločinu ohýbania práva podľa § 326a ods. 1, ods. 2 písm. b) s poukazom na § 140 písm. a) Tr. zák., ktorého sa podľa obžaloby mala dopustiť tak, že:

”

“.

Pokiaľ ide o skutok uvedený v bode 2/ obžaloby a skutok uvedený v bode 4/ obžaloby, ktoré sú čo do znakov skutkovej podstaty trestného činu ohýbania práva, ktoré sa kladú za vinu sudkyňiam JUDr. a JUDr.

zhodné, tak je z nich zrejmé, že rozhodnutím, ktorým malo byť, podľa prokurátora, svojvoľne uplatnené právo je rozsudok

sp. zn. zo dňa , ktorý vydala sudkyňa JUDr.

a ktorý bol následne zrušený rozsudkom Krajského súdu v sp. zn. zo dňa .

Z uvedeného vyplýva, že sudkyňa JUDr. nebola páchatelom a ani spolupáchatelom trestného činu ohýbania práva podľa § 326a ods. 1 Tr. zák., nakoľko vo veci nerozhodovala, pričom páchatelom, či spolupáchatelom pri trestnom čine ohýbania práva podľa § 326a ods. 1 Tr. zák. môže byť iba sudca (či napríklad senát), ktorý vo veci rozhoduje. Vzhľadom k uvedenému ani prokurátor nepovažuje JUDr. za páchatelku tohto trestného

činu, ale jej konanie popísané v skutku uvedenom v bode 2/ obžaloby právne posúdil ako účasť na trestnom čine ohýbania práva (ide tu o konanie, ktoré stojí mimo znaky základnej skutkovej podstaty, avšak pre spáchanie trestného činu ohýbania práva malo mať podstatný význam), ktorého sa mala dopustiť sudkyňa JUDr. v skutku uvedenom v bode 4/ obžaloby.

Na tomto mieste je potrebné zdôrazniť, že v obžalobnom návrhu nie je označené (opísané) konkrétne konanie, ktoré by malo povahu „svojvoľného uplatnenia práva“ zo strany obžalovanej sudkyne JUDr. .

Pre zodpovedanie otázky, či sa JUDr. _____ mohla dopustiť účasti na trestnom čine ohýbania práva, ktorý mala podľa obžaloby spáchať iná osoba a to JUDr. _____, je nutné zodpovedať otázku, či rozsudok sp. zn. _____ zo dňa _____ možno označiť za svojvoľné uplatnenie práva, nakoľko účastníctvo na dokonanom trestnom čine nie je možné posudzovať izolovane, či samostatne od údajného trestného činu, ktoré vyvolalo, či ku ktorému prispelo.

Z predmetného rozsudku, ako aj zrušujúceho rozsudku Krajského súdu v sp. zn. _____ zo dňa _____ vyplýva, že podstatou predbežnou otázkou, od ktorej posúdenia záviselo rozhodnutie vo veci samej, bolo posúdenie, či ustanovenie § 676 ods. 2 Občianskeho zákonníka je dispozitívnou normou (s možnosťou vylúčiť účinky tohto ustanovenia dohodou) alebo ide o kogentnú normu. Okresný súd dospel k záveru, že ide o dispozitívnu normu, avšak krajský súd sa s takýmto výkladom ustanovenia § 676 ods. 2 Občianskeho zákonníka nestotožnil, nakoľko bol opačného názoru a to, že ide o kogentné ustanovenie. Táto skutočnosť bola aj kasačným dôvodom rozsudku okresného súdu.

K uvedenej polemike medzi okresným a krajským súdom je nutné dodať, že posúdenie, či je ustanovenie § 676 ods. 2 Občianskeho zákonníka dispozitívnym alebo kogentným ustanovením bolo v tom čase sporným s tým, že obidva výklady boli v medziach výkladu právnej normy. Sporným to bolo aj v odbornej literatúre, nakoľko krajský súd v bode 9 odôvodnenia zrušujúceho rozsudku poukazuje napríklad na komentár od JUDr. Imricha Feketeho, ktorým podporil svoju úvahu, že ustanovenie § 676 ods. 2 Občianskeho zákonníka je kogentnou normou, avšak z komentáru napríklad JUDr. Jaroslava Krajča (Občiansky zákonník pre prax (komentár), judikatúra NS SR, NS ČR, ESD, ESLP, III. (§ 588 - § 880), vydavateľstvo Eurounion, Bratislava 2015) možno vyvodiť, že ustanovenie § 676 ods. 2 Občianskeho zákonníka považuje za dispozitívnu normu s tým, že dispozitívny charakter nájomného vzťahu nebráni tomu, aby zmluvné strany vopred dohodli aj vylúčenie aplikácie ustanovenia § 676 ods. 2 Občianskeho zákonníka (tak ako vo veci rozhodol okresný súd, ktorý na podporu svojej argumentácie uvádza v odôvodnení odkaz na českú odbornú literatúru). Napokon, aj samotný odporca v podanom odvolaní považuje za ťažiskové zodpovedanie otázky charakteru ustanovenia § 676 ods. 2 Občianskeho zákonníka s tým, že je názoru, že ide o ustanovenie kogentné.

Z hľadiska naplnenia znakov skutkovej podstaty trestného činu ohýbania práva podľa § 326a ods. 1 Tr. zák. je pritom bez významu, ktorý výklad ustanovenia § 676 ods. 2 Občianskeho zákonníka je správny. Podstatným je to, že v čase vydania rozsudku okresného súdu (rok _____) boli obidva výklady toho ustanovenia (kogentné, či dispozitívne ustanovenie) v medziach tejto právnej normy a priklonenie sa ku ktorémukoľvek z týchto výkladov celkom určite nebolo možné označiť za „svojvoľné uplatňovanie práva“ pri rozhodovaní sudcu v zmysle trestného činu ohýbania práva. Išlo o sporný výklad, ktorý v dvojstupňovom konaní vyriešil krajský súd tak, že okresný súd síce postupoval správne, keď považoval za potrebné pre posúdenie uplatneného nároku ako predbežnú otázku posúdiť to, či § 676 ods. 2 Občianskeho zákonníka je ustanovením dispozitívnym alebo ustanovením kogentným, avšak krajský súd bol opačného názoru ako okresný súd (t. j., že ide o kogentnú normu) a preto označil výklad použitý okresným súdom za nesprávny (bod 6 kasačného rozsudku krajského súdu).

V žiadnom prípade teda nemožno dospieť k záveru, že z hľadiska výkladu právnej normy (ustanovenia § 676 ods. 2 Občianskeho zákonníka) by okresný súd zvolil výklad zjavne mimo obsah vykladanej právnej normy, t. j., že by išlo o ignorovanie zmyslu vykladanej právnej normy, či o hrubé popretie znenia zákona, prípadne o taký výklad právnej normy, ktorý by nezniesol ani minimálne kritériá logického výkladu, teda, že by išlo o rozhodnutie svojvoľné. Pokiaľ prokurátor na s. 104 obžaloby poukazoval na bod 17 kasačného rozsudku krajského súdu, tak v tomto bode krajský súd len konštatuje, že okresný súd nesprávne právne posúdil vec, čím znemožnil žalovanému, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva a preto sa má vecou zaoberať opätovne (krajským súdom konštatované porušenie práva na spravodlivý proces v dôsledku nevykonania navrhnutých dôkazov má teda svoj základ v nesprávnom posúdení veci zo strany okresného súdu a nie v tom, že by išlo o rozhodnutie svojvoľné). Žiadna svojvoľnosť rozhodovania okresného súdu nie je konštatovaná ani v tomto zrušujúcom rozsudku krajského súdu. Použitá právna kvalifikácia trestného činu ohýbania práva je tak evidentným vybočením z logickej aplikácie tohto trestného činu na posudzovaný prípad.

Skutočnosť, že podľa obžaloby mohlo byť rozhodnutie okresného súdu motivované úplatkom, sľúbením úplatku alebo možno len nahovorením zákonnej sudkyne zo strany iného sudcu je pri výklade znakov skutkovej podstaty trestného činu ohýbania práva bez právneho významu, pretože výsledkom nebolo rozhodnutie svojvoľné. Vo vzťahu k JUDr. [] zo skutkovej vety uvedenej v bode 2 obžaloby vyplýva, že mala údajne chcieť, aby zákonná sudkyňa rozhodla v prospech žalobcu, teda nie, aby zákonná sudkyňa rozhodla nutne svojvoľne (napríklad, ak si sudca pri rozhodovaní vyberie taký právny výklad, že ustanovenie § 676 ods. 2 Občianskeho zákonníka je dispozitívne ustanovenie a to preto, aby vyhovel jednej strane sporu, nakoľko je motivovaný napríklad úplatkom, potom z hľadiska práva neuplatňuje právo svojvoľne v zmysle znakov skutkovej podstaty trestného činu ohýbania práva, avšak jeho konanie môže byť trestné za spáchanie korupčného trestného činu).

Možno preto uzatvoriť, že ak výklad práva uvedený v rozsudku okresného súdu, ktorý vydala JUDr. [] nie je možné, sám osobe, označiť za svojvoľné uplatňovanie práva [] pri rozhodovaní sudcu, potom nie sú naplnené základné znaky skutkovej podstaty trestného činu ohýbania práva podľa § 326a ods. 1 Tr. zák. v skutku uvedenom v bode 4/ obžaloby. Pokiaľ teda skutok v bode 4 obžaloby v spojení s vyššie špecifikovaným rozsudkom okresného súdu nenapĺňa znaky skutkovej podstaty trestného činu ohýbania práva podľa § 326a ods. 1 Tr. zák., potom sa logicky ani JUDr. [] nemohla dopustiť účasti na tomto trestnom čine.

Nesúhlas súdnej rady s trestným stíhaním je zákonom predpokladaným rozhodnutím. Pokiaľ prokurátor vo svojom vyjadrení z 27.05.2024 namietal otáznosť ďalšieho postupu v takomto prípade, je potrebné akcentovať, že nie je úlohou súdnej rady usmerňovať prokuratúru o možnosti jej ďalšieho postupu.

Marcela Kosová
p r e d s e d n í ě k a
Súdnej rady Slovenskej republiky

Overovateľka: Dana Jelinková Dudzíková

**Odlíšné stanovisko členky súdnej rady Dany Jelinkovej Dudzíkovej
k odôvodneniu uznesenia Súdnej rady Slovenskej republiky NZ 3/2024
z 28.mája 2024**

S výrokom a časťou odôvodnenia predmetného uznesenia súhlasím. Vzhľadom na to, že sa jednalo v podmienkach súdnej rady o pilotné rozhodnutie, rozhodla som sa pripojiť odlíšné stanovisko k tvarovaniu budúcej diskusie o otázkach podobného charakteru a znenia odôvodnenia.

Nesúhlasím s nasledovnými časťami odôvodnenia:

2/ A – všeobecné vymedzenie trestného činu ohýbania práva podľa § 326a Tr. zák.

Podľa môjho názoru je obsah tejto časti nadbytočný a patrí skôr do rozsudku než do uznesenia súdnej rady, ktorá však ako súd nerozhoduje.

2/ B – aplikácia trestného činu ohýbania práva podľa § 326a Tr. zák. na namietaný prípad JUDr. a JUDr.

Podľa môjho názoru nasledovný záver súdnej rady je diskutabilný v otázke, či nedošlo k prekročeniu kompetencií súdnej rady a prisvojeniu si hodnotiaceho úsudku, ktorý by mal patriť súdu.

„Možno preto uzatvoriť, že ak výklad práva uvedený v rozsudku okresného súdu, ktorý vydala JUDr. nie je možné, sám osobe, označiť za svojvoľné uplatňovanie práva pri rozhodovaní sudcu, potom nie sú naplnené základné znaky skutkovej podstaty trestného činu ohýbania práva podľa § 326a ods. 1 Tr. zák. v skutku uvedenom v bode 4/ obžaloby. Pokiaľ teda skutok v bode 4 obžaloby v spojení s vyššie špecifikovaným rozsudkom okresného súdu nenaplnia znaky skutkovej podstaty trestného činu ohýbania práva podľa § 326a ods. 1 Tr. zák., potom sa logicky ani JUDr. nemohla dopustiť účasti na tomto trestnom čine.“

Domnievam sa, že odôvodnenie uznesenia súdnej rady malo byť koncipované vo vyššie uvedených častiach nie ako rozsudok trestného súdu, ale ako uznesenie korešpondujúce so znením rokovacieho poriadku súdnej rady¹, na ktorý však odôvodnenie uznesenia nepamätá a s jeho znením sa dostatočne nevysporiadala.

Podľa článku XXII ods. 1 rokovacieho poriadku súdnej rady (Konanie o nesúhlase s trestným stíhaním sudcu) účelom konania o nesúhlase s trestným stíhaním sudcu je rozhodnúť o tom, či trestné stíhanie sudcu pre trestný čin ohýbania práva je alebo nie je zneužitím prostriedkov trestného konania voči sudcovi. Článok XXII ods. 2 precizuje, že konanie sa začína dňom doručenia písomného a odôvodneného návrhu sudcu, ku ktorému sa musí pripojiť najmä rovnopis právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia a rozhodnutie, z ktorého vyplýva, že obvinený sudca sa mal dopustiť svojvoľného rozhodnutia, ktoré je v uznesení o vznesení obvinenia kvalifikované ako trestný čin ohýbania práva.

Podľa môjho názoru malo byť súčasťou odôvodnenia aspoň stručné zhrnutie dôvodov, ktoré podľa sudcu preukazujú, že trestné stíhanie sudcu pre trestný čin ohýbania práva je zneužitím prostriedkov trestného konania voči nemu. Obdobný postup zvolil v minulosti aj ústavný súd, na ktorého rozhodovaciu činnosť má ambíciu súdna rada v istom slova zmysle analogicky nadviazať.

Následne sa mala súdna rada vysporiadať s tým, či je možné nad rámec dôvodov uvedených sudcom v návrhu skúmať, či trestné stíhanie sudcu pre trestný čin

¹ Rokovací poriadok súdnej rady schvaľuje súdna rada na základe §4 ods. 1 písm. b) zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

ohýbania práva je zneužitím prostriedkov trestného konania. Inými slovami, či súdna rada bude z vlastnej činnosti nachádzať nové dôvody, neuvedené v návrhu. V uvedenej právnej problematike neexistuje jednota názorov. Prikláňam sa k názoru, že bremeno tvrdenia dôvodov je na sudcovi, a že sudca by mal toto bremeno uniesť v návrhu resp. najneskôr na vypočutí na súdnej rade. Pokiaľ by došlo k uvedeniu dôvodov až na neverejnom zasadnutí súdnej rady alebo neskôr po podaní návrhu (nie je vylúčené, aby súdna rada sudcu vyzvala na doplnenie dôvodov ešte v písomnej fáze), lehota na rozhodnutie súdnej rady plynie až od momentu doplnenia dôvodov (vid rokovací poriadok XXII ods. 10 : Súdna rada rozhodne o návrhu sudcu do 30 dní od doručenia návrhu sudcu, ktorý obsahuje všetky náležitosti ustanovené v odseku 2.)

Potom je na prokurátorovi, aby argumentoval, prečo návrh sudcu nie je dôvodný. Inými slovami, oproti konaniu pred ústavným súdom sa jedná o obrátené garde.

Odôvodnenie uznesenia malo byť koncipované tak, aby zodpovedalo zneniu rokovacieho poriadku, t.j. malo odpovedať na otázku, prečo je trestné stíhanie pre trestný čin ohýbania práva zneužitím prostriedkov trestného konania proti sudcovi. K zodpovedaniu tejto otázky mala súdna rada pristúpiť však bez toho, aby išla do merita veci a bez toho, aby sa vystavila riziku vzniku dojmu, že si prisvojila právomoc súdu.

Zneužitie prostriedkov trestného konania proti sudcovi by malo byť zjavné, pričom k posúdeniu toho, či k zneužitiu došlo alebo nie, by sa mali vziať do úvahy všetky relevantné skutočnosti.

Pre mňa medzi tieto relevantné skutočnosti patrili:

- Popis skutku v oboch prípadoch nebol vymedzený tak, aby nemohol byť zamenený s iným (PL.ÚS 115/07).
- Nie je vylúčené, že v danej veci mohlo ísť o zneužitie prostriedkov trestného konania proti sudcovi inou osobou sledujúcou jej súkromný záujem a osobný prospech, ktorý nemusí byť totožný so záujmom verejným, čo bude predmetom dokazovania.
- Žiadna súdna autorita nekonštatovala svojvôľu v rozhodovaní sudcov.
- Časový aspekt trvania trestného stíhania.
- Masívna diskreditačná mediálna kampaň nerešpektujúca prezumpciu nevinu a základné ľudské práva.
- Politický a mediálny vplyv na trestné stíhanie (nezákonné úniky z trestných spisov).

Dana Jelinková Dudzíková

Stanovisko Lucie Berdisovej k uzneseniu Súdnej rady Slovenskej republiky NZ 3/2024 zo dňa 28. mája 2024

1. S výrokom uznesenia súdnej rady, ktorým bol vyslovený nesúhlas s trestným stíhaním sudkyne a sudkyne súhlasím. Nestotožňujem sa však s kritériami, ktoré zvolila väčšina súdnej rady pri rozhodovaní. K rovnakému záveru som teda dospela použitím inej metodológie.
2. Zjednodušene a všeobecnejšie povedané, väčšina súdnej rady sa pozerala najmä na to, **či mohli byť naplnené znaky skutkovej podstaty trestného činu ohýbania práva**. Toto sa podľa môjho názoru príliš približuje súdnemu rozhodovaniu trestného súdu. Podľa mojej mienky sme sa mali zaoberať tým, **či existuje rozumná diskusia o tom, že sudca alebo sudkyňa ohýbali právo, teda tým, či je vôbec možné nejaký právny názor v predmetnom súdnom rozhodnutí vyslovený, považovať za svojvoľný**. Samozrejme, bolo potrebné sledovať aj to, či v konkrétnej veci nejde o nátlak prostriedkami trestného práva na sudcu a jeho rozhodovaciu činnosť. Vysvetlím to podrobnejšie.
3. Súdna rada založila svoje rozhodnutie na tom, že preskúmala „splnenie podmienok na vedenie trestného stíhania sudcu za trestný čin ohýbania práva“. Pozerala sa tak na to, či vzhľadom na vykonané dokazovanie mohli byť naplnené znaky skutkovej podstaty trestného činu ohýbania práva a či tak nie je stíhanie „zjavným neprípustným sankcionovaním sudcu za jeho rozhodovaciu činnosť“ (bod 2 odôvodnenia).
4. Väčšina súdnej rady sa v podstate úplne legitímne inšpirovala judikatúrou nášho ústavného súdu, ktorý mal právomoc vyslovovať súhlas (nie nesúhlas) s akýmkoľvek trestným stíhaním sudcu, a to medzi rokmi 2001 a 2014. Táto judikatúra sa však vyvíjala a súdna rada akcentovala prístup, ktorý volil ústavný súd až po roku 2010 (v PL. ÚS 13/2010 prvý raz ako obiter dictum) hoci aj ten nadväzoval na to, že ide o ochranu pre zneužitím prostriedkov trestného stíhania proti sudcovi (od PL. ÚS 19/02).
5. Podľa môjho názoru sa bolo treba inšpirovať metodológiou ústavného súdu širšie, a to aj v tom zmysle, ako táto nadväzovala na vtedajšiu formuláciu sudcovskej imunity. Tou bola krytá rozhodovacia činnosť sudcu. Zavedenie trestného činu ohýbania práva išlo v roku 2020 myšlienkovo paralelne so zmenou ústavnej koncepcie sudcovskej imunity, ktorá už nechráni celkovo rozhodovaciu činnosť sudcu alebo sudkyne, ale právny názor, a to taký, ktorým nie je spáchaný trestný čin. Pri súčasnej právnej úprave trestnosti ohýbania práva tak ide o ochranu právneho názoru, ktorý nie je svojvoľný. Z dobrých dôvodov sudcovská trestnoprávna imunita kryje aj chybný právny názor (teda napríklad právny názor odvolacím súdom považovaný za nesprávny, nezákonný, či dokonca rozporný s ústavou).
6. **Kritériá vyslovovania nesúhlasu pri ohýbaní práva tak mali byť viazané na ochranu sudcovskej imunity – sudcovskej slobody pri rozhodovaní, ktorú v právnom štáte nevyhnutne potrebujeme, teda na ochranu právneho názoru sudcovstva. Zároveň sa však pri tejto ochrane súdna rada nemá stávať súdom. Kritériá na nesúhlas s trestným stíhaním teda mali byť zvolené abstraktnejšie, než tie zvolené väčšinou. Kritériom malo byť podľa môjho názoru to, či je rozumné diskutovať o tom, že právny názor sudcu alebo sudkyne vyjadrený v takpovediac problematickom rozhodnutí, je svojvoľný. Ak by taká diskusia bola rozumná a zároveň by nič iné neindikovalo, že trestné stíhanie je zneužitím prostriedkov trestného práva proti sudcovi, napríklad vyvíjaním tlaku na nejakú jeho súčasnú rozhodovaciu činnosť alebo akosi zjednodušene povedané pomstou (typicky zo strany výkonnej moci) za jeho rozhodovaciu činnosť minulú, nesúhlas nemal byť daný. To, či skutočne ide o svojvoľný názor a či boli naplnené ostatné znaky trestného činu ohýbania práva by už ostalo na rozhodovaní trestného súdu, ak by nesúhlas nebol daný a trestné stíhanie by pokračovalo.**
7. Pri použití týchto východísk na trestné stíhanie (v niektorých bodoch obžaloby) sudkyne ktorej rozhodovanie malo byť podľa prokuratúry svojvoľným a sudkyne ktorá mala mať tomto skutku účasť som dospela k záveru, že nie je možné rozumne diskutovať o tom, že právne názory sudkyne vyjadrené v podľa obžaloby problematickom rozhodnutí sp. zn.

sú svojvoľné, a tak pre ochranu právneho názoru ako jadra sudcovskej imunity je potrebné vysloviť nesúhlas s trestným stíhaním.

8. Napokon, argumentácia prokuratúry prezentovaná aj na neverejnom zasadnutí súdnej rady smerovala k tomu, že problematickým ako takým nie je primárne rozhodnutie sp. zn. _____, ale to, čo mu predchádzalo. Teda to, že sudkyňa _____ mala rozhodnúť na základe požiadavky sudkyne _____ a za sudkyňu _____ mal vyhotoviť rozhodnutie iný sudca (za úplatok od sudkyne _____). **Prokurátor tak argumentoval nosne tým, že k ohýbaniu práva, teda svojvoľnému uplatneniu práva, malo dôjsť pri tvorbe rozsudku, keďže sudkyňa _____ nemala rozhodovať podľa práva, ale podľa požiadavky inej sudkyne a rozsudok nemal byť písaný ňou.** Malo ísť jeho slovami o procesnú svojvôľu tým, že sudkyňa nepostupovala lege artis a (použijem teraz vlastné neprávnicejšie výrazy) jej motívom pri rozhodovaní nebol zákon, ale vôľa iného človeka. To, čo prokurátor nazval hmotnou svojvôľou však v rozhodnutí neidentifikoval. **Prokurátor neidentifikoval žiadny právny názor v rozhodnutí sp. zn. _____, ktorý by bol svojvoľný.** Iste, je pravdou, že rozhodnutie sp. zn. _____ bolo krajským súdom zrušené. Rozhodnutie krajského súdu je však len postavené na inom právnom názore. Nijako však samo nesignalizuje svojvoľnosť právnych názorov sudkyne.

9. S prokurátorom sa samozrejme dá súhlasiť v tom, že sudca sa v obžalobe popísaným spôsobom nesmie správať. Treba ale dodať, že to automaticky neznamená, že popísané konanie je trestným činom ohýbania práva a práve ohýbania práva. Napokon, aj sám prokurátor na neverejnom zasadnutí uznal, že, budem opäť zjednodušovať, korupčné rozhodnutie súdu, môže byť právne v poriadku, a to v tom zmysle, že môže prezentovať korektné právne názory. Som presvedčená, že aj toto odlišuje korupčné trestné činy od trestného činu ohýbania práva. Jednoducho, korupčnosť rozhodnutia sa posudzuje podľa toho, čo rozhodnutiu predchádzalo, hoci to v rozhodnutí nemusí byť vôbec vidieť. Pri ohýbaní práva je však právo ohnuté tým, že v samotnom súdnom rozhodnutí je svojvoľne uplatnené právo, teda sa v ňom nachádza svojvoľný právny názor alebo názory. Ohnutie práva vidno v rozhodnutí. Tak bol ten trestný čin koncipovaný a je to zjavné aj z dôvodovej správy. Ohnutie práva je tu na postihovanie svojvoľných právnych názorov, ktoré sú vypadnutím z role sudcu a preto nie sú kryté ústavným vymedzením sudcovskej imunity chrániacej právne názory.

10. Ak nemožno ani rozumne diskutovať o tom, či sa v rozhodnutí sudkyne _____ nachádza svojvoľný právny názor, čo nie je možné, ak ho tam ani prokuratúra neidentifikuje, je potrebné vysloviť nesúhlas s trestným stíhaním v bodoch obžaloby sudkyne _____ z trestného činu ohýbania práva. Inak by totiž súdna rada nesplnila svoju úlohu pri ochrane sudcovskej imunity v rozsahu právneho názoru, tak, ako som ju identifikovala vyššie. To neznamená, že obžalované konanie nie je iným trestným činom alebo disciplinárnym previnením.

11. Na záver sa ešte vyjadrím k dvom aspektom veci. Totižto, keďže vyslovenie nesúhlasu s trestným stíhaním pri trestnom čine ohýbania práva iniciuje sudca alebo sudkyňa, možno očakávať, že oni budú v návrhu identifikovať dôvody, prečo je nesúhlas s trestným stíhaním potrebné vysloviť. Toto však nebolo možné plne očakávať v tejto veci, keďže išlo typovo o prvé takéto konanie a samotná súdna rada kritériá, teda metodológiu, ešte len vytvárala. Vzhľadom na odlišné stanoviská k uzneseniu je zrejmé, že v tejto metodológii napokon nebola úplná zhoda. V ďalších konaniach, v ktorých už sudcovia aj prokurátori budú s kritériami oboznámení, hoci aj tie sa môžu vyvíjať, bude jednoduchšie aj pre nich samotných návrhy formulovať a následne argumentovať.

12. Považujem tiež za potrebné dodať, že rozumiem, že spoločensky ide o sledované trestné konania a aj preto je odôvodnenie uznesenia súdnej rady o nesúhlase s trestným stíhaním mimoriadne dôležité. Rovnako dôležité je ukázať variabilitu spôsobov, ktorými sa pilotne dospelo k záveru o nesúhlase a ďalej cibriť metodológiu. K tomu pomôže aj spätná väzba k odôvodneniu. Preto som k uzneseniu pripojila toto odlišné stanovisko.

**K odlišnému stanovisku členky súdnej rady Lucie Berdisovej sa pripojil člen súdnej rady
Lajos Mészáros**